

ESTABLISHING AN EU–UKRAINE FREE TRADE ZONE AS AN EFFECTIVE PROTECTION OF NATIONAL ECONOMIC INTERESTS

N. Ilyenko, Yu. Spasenko

Research Institute of Labour and Employment the Ministry of Social Policy and the NAS of Ukraine

Key words:

*Free trade zone
Export
Import quotas
Tariffs
Restrictions*

ABSTRACT

The modern conditions, existing risks and potential benefits of the creation of a free trade zone between the Ukraine and the EU are regarded in the article. Today 35 % of Ukrainian exports goes to the EU: the grain, metals, particularly ferrous metals, some machinery, food and other products of big business, sensitive to changes in world market prices. It is supposed that according to the European standards the Ukrainian products in Europe will fall in price and become more competitive. It is essential to create the conditions for small and medium-sized businesses to enter to the EU market in a rapid pace.

Article history:

Received 12.11.2015
Received in revised form
25.11.2015
Accepted 15.12.2015

Corresponding author:

N. Ilyenko
E-mail:
npnuht@ukr.net

СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ З ЄС — ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Н.О. Ільєнко, Ю.О. Спасенко

НДІ праці і зайнятості населення Міністерства соціальної політики України і НАН України

У статті розглянуто сучасні умови, існуючі ризики та потенційні переваги створення зони вільної торгівлі України з ЄС. Зазначено, що сьогодні 35 % українського експорту спрямовується до ЄС. Переважно це зерно, метал, зокрема чорні метали, продукція машинобудування, харчової промисловості та інша продукція великого бізнесу, вразлива до коливання цін на світових ринках. Передбачається, що за умови відповідності європейським стандартам українські товари в Європі здешевіють і стануть більш конкурентоспроможними. При цьому важливим є забезпечення більш активного виходу на ринок ЄС малого і середнього бізнесу.

Ключові слова: *зона вільної торгівлі, експорт, імпорт, квоти, тарифи, обмеження.*

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні посилюється значимість зовнішньої інтеграції у світовий економічний простір. Це є механізмом у спрощенні доступу до зовнішніх ринків і забезпеченні стабільних торговельних потоків за рахунок забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

На шляху до єдиного європейсько ринку Україна має провести великий обсяг роботи щодо запровадження реформ і гармонізації законодавства з європейськими стандартами. Реалізацією цього завдання є створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, яка сприятиме поглибленій інтеграції економіки до внутрішнього ринку ЄС, модернізації роботи підприємств і вдосконаленню їхнього технологічного укладу, значній лібералізації торгівлі товарами, послугами, рухом капіталу та комплексній гармонізації правил ведення бізнесу за нормами ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В рамках реалізації Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом питанням створення й ефективної реалізації зони вільної торгівлі опікуються Уряд України, Європейський Парламент, Представництво ЄС в Україні; західні та вітчизняні експерти, такі як Вільям Померанц (Інститут Кеннана), Даррен Хейман, Ніколас Бердж (керівник торгово-економічної секції у Представництві ЄС в Україні), Стефанос Іоакімідіс (керівник проекту ЄС по усуненню технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС) та Йоакім Ламберт (експерт ЄС з питань законодавства у сфері технічних регламентів та стандартизації); К. Аврамченко, В. Філіпчук, О. Жолудь, В. Мазярчук (Міжнародний центр перспективних досліджень України); Ю. Якименко, А. Биченко, В. Зам'ятін (Центр Разумкова) та інші.

Мета статті полягає у виявленні існуючих ризиків і потенційних переваг у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема щодо розширення номенклатури й обсягів українського експорту, освоєння нових ринків для української продукції, розширення інвестиційної співпраці та залучення інвестиційних ресурсів до економіки України.

Викладення основного матеріалу дослідження. Економічну частину Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було підписано у Брюсселі 19 липня 2014 року. Цю Угоду називають однією з найамбітніших, які будь-коли укладав Євросоюз. Передусім через створення «глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі» (ГВЗВТ), «глибока» — тому, що передбачає гармонізацію з усім законодавством ЄС, а «всеохоплююча» — тому, що стосується різних секторів і сфер економіки. В загальному розумінні зона вільної торгівлі — це тип міжнародної інтеграції, за якої в країнах-учасниках скасовуються митні збори і кількісні обмеження у взаємній торгівлі.

Одним із основних виразників східної політики Євросоюзу виступає Німеччина, яка в 2006 р. ініціювала її оновлення (активізацію в країнах-членах та залучення нових держав). Зокрема, для України характер даного процесу створює доволі сприятливу політичну кон'юнктуру. Втілювати її слід у вигляді європейської політики сусідства, так званої ініціативи «ЄПС+» через запровадження механізму «розширеної асоціації» для держав, які прагнуть набути членства в ЄС. Принциповим для України є створення поглибленої зони вільної торгівлі, тобто ЗВТ+ та розширення співробітництва в

енерготранзитній сфері. ЗВТ+ передбачає скасування митних квот і тарифів та нетарифних обмежень (у спосіб адаптації національної системи стандартизації та законодавства, в першу чергу технічного, до вимог ЄС), що забезпечить вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили.

Ця Угода між Україною та ЄС першочергово передбачає скасування або суттєве зменшення експортних та імпорتنних мит; скасування технічних бар'єрів; чесну конкуренцію і рівні умови доступу до ринків, що підвищить прозорість надання державної допомоги; свободу заснування підприємницької діяльності, що збільшить притік іноземних інвестицій; взаємний доступ до державних закупівель. Угода не перешкоджає збереженню чи створенню митних союзів, зон вільної торгівлі або домовленостей про прикордонну торгівлю за тим винятком, коли вони вступають у конфлікт з торговельними домовленостями, передбаченими цією Угодою. Сторони можуть проводити консультації з питань щодо укладання угод з іншими країнами, для врахування взаємних інтересів України та ЄС.

За результатами Звіту про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за період з вересня 2014 р. по січень 2015 р. Уряд забезпечив підготовку до створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. У зв'язку з цим було прийнято низку актів: щодо видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 (від 18.11.14 № 1142); контролю за використанням тарифної квоти (від 11.12.14 № 1203), зокрема цукру, свинини та м'яса птиці; розроблено механізми застосування спеціальних заходів щодо імпорту до України одягу, який був у користуванні. Продовжується реформування системи стандартизації та метрології — Закон України «Про стандартизацію» від 03 січня 2015 року. У 2014 році прийнято 2313 національних нормативних документів, з яких 1998 гармонізовано з міжнародними та європейськими, а загальна їх кількість складає 8849 стандартів. Прийнято нову редакцію Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності». Останній створює законодавче підґрунтя для адаптації вертикального (секторального) законодавства. Із 27 актів європейського секторального законодавства в Україні прийнято 24 технічних регламенти, з яких 17 є адаптованими й обов'язковими до застосування.

Створено контактний пункт з питань санітарних і фітосанітарних заходів (держветфітослужба). Створено Раду бізнес-омбудсмена з метою сприяння прозорості діяльності органів державної влади, суб'єктів господарювання, що належить до сфери їх управління. Прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням» (від 28.12.14 № 72-VIII) та закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу» (від 22.12.14 № 1580).

Тривають консультації про укладення угоди про приєднання України до програми ЄС з підвищення конкурентоспроможності малих і середніх підприємств (COSME) з метою покращення регуляторного середовища та бізнес-клімату в Україні.

Угода про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі діє за такими напрямками: національний режим та доступ товарів на ринки; засоби захисту торгівлі; технічні бар'єри в торгівлі; санітарні та фітосанітарні заходи;

митні питання та сприяння торгівлі; заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами, електронна торгівля; поточні платежі та рух капіталу; державні закупівлі; інтелектуальна власність; конкуренція; питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями; прозорість; торгівля та сталий розвиток; врегулювання спорів; механізм посередництва.

Зона вільної торгівлі передбачає, що Україна та ЄС поступово знижуватимуть свої тарифи протягом 7 років до 98 % їх кількості. При цьому ЄС має знизити свої тарифи раніше, ніж це зробить Україна, що дасть змогу українському бізнесу мати більше часу для пристосування. Ця робота з боку ЄС розпочалася ще у квітні 2014 р., чим відкрила свій ринок для українських товарів. Євросоюз запровадив «автономні торговельні преференції», якими він реалізує свої зобов'язання в рамках Угоди про асоціацію. Вони створили унікальну ситуацію: ЄС знизив свій митний захист від українських товарів, а Україна зберегла свій тарифний захист. При цьому було запроваджено низку тарифних квот (нульових тарифів) для певних обсягів деяких сільськогосподарських товарів, без обмеження їх загальної кількості для експорту. Цими преференціями ЄС застосував частину положень про глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі.

При цьому митні тарифи України не є надто високими. Але торговельні преференції з боку ЄС — це одностороння пропозиція для допомоги розвитку українській економіці. Вони будуть застосовуватися до 31 грудня 2015 року. Від 1 січня 2016 року набуде чинності дія угоди про глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі між ЄС та Україною.

В останні кілька років обсяги експорту товарів з України до Росії, Білорусі та Казахстану стрімко падали, що стало результатом ведення торговельних воєн, розпочатих з 2012 р. Російською Федерацією. В умовах перманентних торговельних воєн українські виробники поступово переорієнтовувалися на європейський ринок та ринки інших країн світу. Так, у 2014 р. порівняно з 2013 р. експорт вітчизняних товарів до Росії зменшився на третину (33,7 %) із 23,7 % до 18,2 %, а до країн ЄС — зріс на 2,6 % (з 26,6 % до 31,5 %) [1].

У результаті торговельних воєн продаж до Російської Федерації м'яса та субпродуктів, кондитерських виробів, автотранспорту, засобів залізничного транспорту, продукції суднобудівної галузі, літальних апаратів зменшився в 2,5—5 разів; продукції чорної металургії — на 40 %; молочної продукції та яєць — на 23 %. Вже у 2013 р. експорт українських товарів до РФ дорівнював лише 8 % українського ВВП.

Нагальним залишається питання залежності України від Російської Федерації за експортом послуг, більша частина якого — транзит газу до країн ЄС (34,6 % у I кв. 2014 р.). В той час, коли Україна є членом Енергетичного співтовариства з ЄС, ми продовжуємо продавати російське паливо на кордоні України з ЄС, а не Росії з Україною. Подальше транспортування та зберігання газу в українських газосховищах повинне бути справою європейських покупців газу і по факту стати експортом послуг до ЄС. Вирішення цього завдання є першочерговим для Уряду України.

За два перших місяці (травень-червень 2014 р.) дії односторонньої вільної торгівлі, не маючи довгострокових контрактів та належних умов пристосування до нових можливостей з європейськими партнерами, український бізнес зміг

наростити експорт до Європи на 25 % у доларовому еквіваленті або майже вдвічі у гривнях порівняно з 2013 роком. Загалом протягом 2014 року зростання експорту України до ЄС було занадто низьким внаслідок девальвації гривні, зовнішньої агресії та зростання недовіри [2]. Частка експорту України в ЄС до українського ВВП зростає з 9 % (2013 р.) до 13 % (2014 р.).

Позитивні зміни у торгівлі з ЄС відбулися через скасування мит, девальвацію гривні та відновлення бізнес-активності в європейських країнах. Найбільше зріс експорт до Латвії (більше ніж удвічі), Бельгії, Великої Британії, Литви та Нідерландів.

Для українських виробників найсуттєвішим буде зниження тарифних обмежень з боку ЄС у таких галузях, як: легкова промисловість, хімічна промисловість, машинобудування, харчова промисловість, що сприятиме покращенню доступу українських виробників на відповідні ринки. Уведення тарифних квот, які дозволяють нульовий експорт в ЄС у рамках квоти, створює можливості українському бізнесу для завоювання ринку. Водночас, Україна поступово відкриє свій ринок для товарів, які виробляються в ЄС. Порівняно з іншими галузями найбільше зменшення ввізних мит матиме місце у легкій промисловості, зокрема, у виробництві одягу, виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції, харчовій промисловості, виробництві меблів. При цьому Україна збереже низькі ставки ввізного мита на окремі товари машинобудування [3].

За даними Представництва Євросоюзу в Україні найбільшу вигоду від односторонніх преференцій ЄС з моменту їх запровадження отримало сільське господарство та промисловість із переробки сільгосппродукції, електрообладнання, обладнання високого тиску, товари машинобудування тощо. Зокрема, експорт продукції тваринництва зріс на 150 %, овочів та продукції рослинництва — більше, ніж на 100 %. Деякі українські товари вперше вийшли на європейський ринок, наприклад, фруктові соки. Майже на чверть зріс експорт металу та сталі, також підвищився експорт машинобудівної продукції, текстильної промисловості і взуття. Разом з тим експорт руди та неорганічної хімічної продукції суттєво впав. Свою негативну роль у становленні та реалізації нових торговельних відносин відіграють військові дії на Донбасі, припинення яких сприятиме ефективному розвитку торгівлі з ЄС, яка зменшить або навіть компенсує наслідки торговельної війни з Росією.

Однак, протягом 2014 р. Україна не змогла заповнити деякі з наданих ЄС квот, адже вона ще не дотримується європейських стандартів безпечності продукції щодо певних товарів. Приміром, овес — 40 тонн — це 1 % з запропонованих 4 тис. тонн; гриби — 0 %; солодка кукурудза — 0 % із запропонованих 1500 тонн; курячі тушки — 0 % тощо.

За даними Державної митної служби за підсумком 2014 р. Євросоюз став головним партнером України як за експортом, так і за імпортом товарів. Так, перше місце за товарообігом України посіли країни Євросоюзу — 35,5 %, друге — країни СНД (29,0 %), третє — країни Азії (24,0 %). Зростання українського експорту до країн ЄС в середньому склало 2 %, зокрема Нідерланди — 7 %, Італія — 5 %, Польща — 2 %, Німеччина — 1 %, інші країни — 2 %. Зменшення українського експорту відбулося лише до Франції та Угорщини

(рис. 1). Загальний зовнішньоторговельний оборот України в січні-лютому 2015 р. склав більше 12 млрд дол. США, причому експорт до ЄС (експорт — 36 %, імпорт — 40 %) був більшим, ніж до країн СНД майже вдвічі.

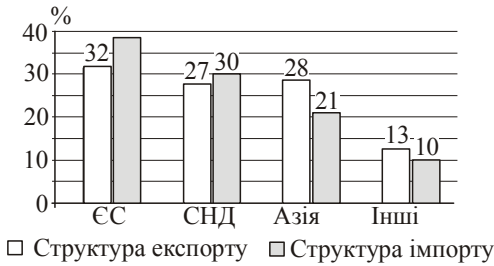

Рис. 1. Структура експорту та імпорту України до регіонів світу у 2014 р., [4]

За 2014 р. обсяги експорту та імпорту товарів України до країн ЄС становили відповідно 17004,7 млн. дол. США та 21059,8 млн. дол. США. Порівняно з довоєнним 2013 р. експорт зріс на 2,6 %, а імпорт скоротився на 21,3 %. Найбільшим зростання обсягів експорту було до Іспанії — 19,3 %, Великої Британії — 12,2 % та Литви — 12,0 %.

А в загальному обсязі експорт у 2014 р. найбільшим був до Польщі, Італії, Німеччини та Угорщини. Імпорт товарів зріс лише з Литви (7,0 %) та Угорщини (4,6 %), при цьому максимальним він був з Німеччини, Польщі, Італії та Угорщини (рис. 2).

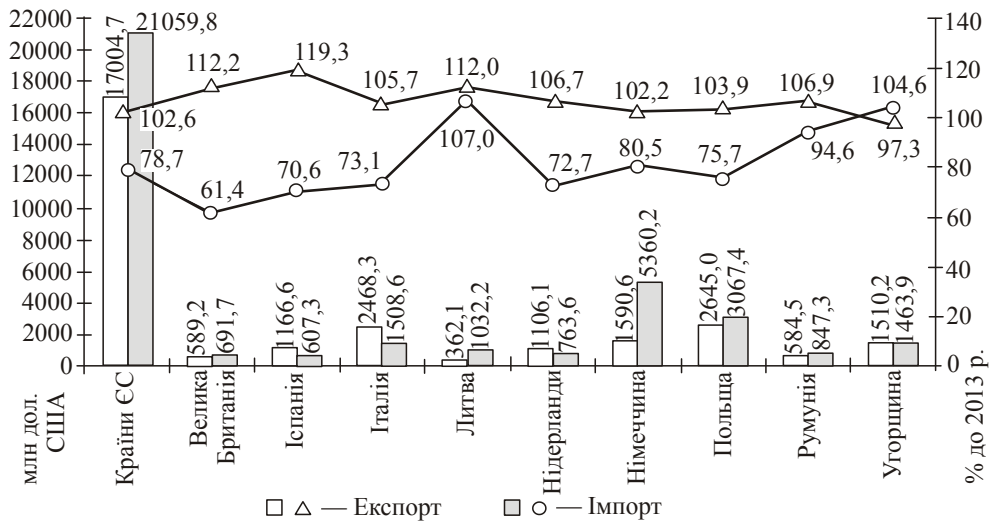

Рис. 2. Зовнішня торгівля України товарами з найбільшими торговими партнерами з країн ЄС у 2014 р., [5]

Зниження мита на деякі товари не гарантує їх допуск на європейські ринки, оскільки вони не відповідають стандартам ЄС, наприклад, українське молоко та молочна продукція. З цією метою Україна ухвалила Закон «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» тощо. Зміна стандартів має бути спрямована на створення належної інфраструктури та інституцій, які змогли б керувати новою системою ринкового нагляду, за якої промисловість сама сертифікуватиме багато своїх товарів на відповідність стандартам безпеки продукції.

Гармонізація технічних регламентів в ЄС функціонує з середини 80-х років минулого століття і є гнучкою та сприятливою для інновацій. Вона покладає відповідальність за товар на виробника. Єврокомісія має перелік уповноважених органів щодо процедур оцінки відповідності товарів стандартам ЄС. Виробник може обирати уповноважений орган у будь-якій країні ЄС для оцінки відповідності, якщо цей продукт їх потребує. Гармонізовані європейські стандарти представляють спільну угоду про мінімальні вимоги до безпеки продукції. Вони постійно переглядаються та оновлюються, відображають постійні технологічні зміни, що є їх основною перевагою. Іншою перевагою є їх глобальне визнання. Більшість європейських стандартів є стандартами ISO та IEC.

Регуляторна система ЄС сприяє запровадженню інновацій, що позитивно впливає на якість та конкурентоспроможність продукції, що в свою чергу підвищить попит та здешевить її виробництво, а також залучить нових інвесторів, як приватних на етапі становлення, так і державних — на етапі гарантованої політичної та економічної стабільності.

У розрізі товарних груп найбільші суми сплаченого до державного бюджету мита з експорту забезпечили відходи і лом чорних металів та шихтових злитків (70 % від загальної суми мита), велика рогата худоба (15 %) та насіння льону (10 %); нафта та нафтопродукти, транспортні засоби, кам'яне вугілля та антрацит [6].

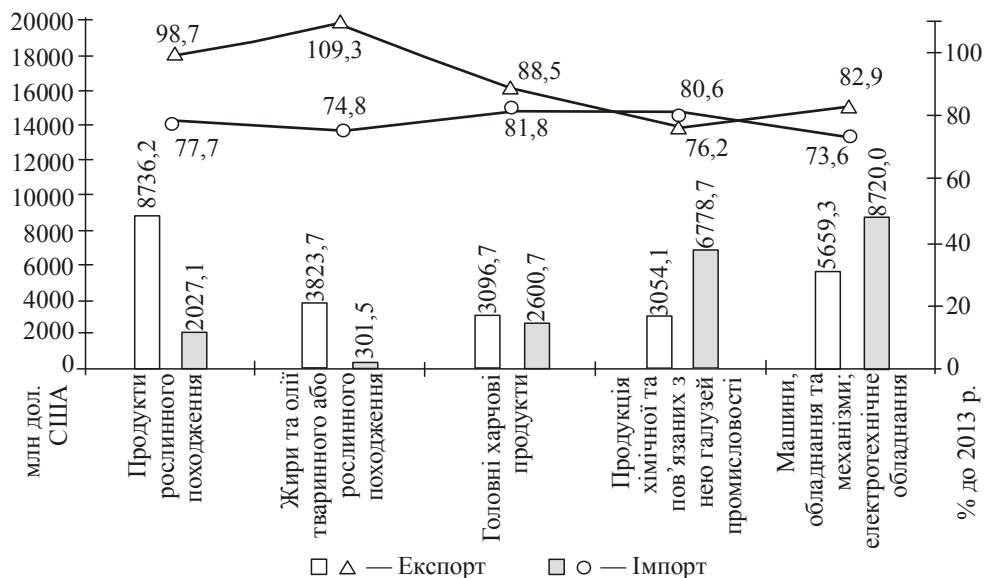

Рис. 3. Найважливіші товарні групи у структурі зовнішньої торгівлі України у 2014 р., [5]

На зростання експорту вплинули окремі групи товарів: продукти рослинного походження; машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання; жири та олії тваринного або рослинного походження; продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості; готові харчові продукти. Зростання експорту за 2014 р. порівняно з 2013 р. спостерігалось серед такої

товарної групи, як жири та олії тваринного або рослинного походження — 9,3 %. Імпорт зріс лише у такій товарній групі як продукти рослинного походження за позицією зернові культури — 19,6 % (рис. 3).

Гірничо-металургійний комплекс України характеризується чіткою експортною орієнтованістю та складає майже 3 % ВВП, близько 30 % в експорті всієї продукції, забезпечує понад 40 % валюти в країні. Зовнішній попит на українську металопродукцію обумовлюється її низькою вартістю. Однак, конкуренція за європейський ринок загострюється як з боку європейських компаній, так і інших великих експортерів до ЄС. Для економіки України металургійна галузь є надзвичайно важливою. Тому необхідно передбачити такі форми співпраці з ЄС, які були б вигідні для обох сторін (наприклад, асоційоване членство в Європейській конфедерації металургійної промисловості (EURO-FER)). Прийняття угоди про ЗВТ між Україною та ЄС повинно стати потужним чинником модернізації української металургії, зняття торговельних обмежень щодо України та гармонізації умов торгівлі металопродукцією.

Європейський Союз є провідним експортером та імпортером у світі в торгівлі сільськогосподарською продукцією, тому для України важливо посісти гідне місце в цьому процесі. Для цього необхідно забезпечити належний тарифний захист та підтримку сільського господарства України, використовуючи спеціальні захисні засоби, передбачені в Угоді по сільському господарству СОТ, підвищити рівень його субсидіювання.

Найбільш чутливими в сільськогосподарському виробництві є товари м'ясної та молочної груп. В умовах створення ЗВТ європейськими спеціалістами були проведені перевірки українських молокопереробних підприємств на предмет їх відповідності стандартам. За їх результатами експорт молочної продукції на ринок ЄС може бути розпочатий в другій половині 2015 року. У 2016 році планується така ж місія європейських ветеринарів на українські м'ясопереробні підприємства з перспективою отримати право поставляти свою продукцію на ринок ЄС [6].

Підписання Угоди про асоціацію з ЄС щодо зони вільної торгівлі дозволяє визначити переваги та ризики з можливими негативними наслідками для економіки України.

Потенційними перевагами є:

- наближення законодавства України до законодавства ЄС шляхом створення гармонізованого правового поля для забезпечення діяльності суб'єктів торговельних відносин;
- створення умов для обмеження монополізму та розвитку конкуренції;
- створення сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату;
- забезпечення вільного доступу вітчизняної продукції на ринок ЄС;
- розширення доступу малого бізнесу до європейських ринків;
- розширення номенклатури товарів на внутрішньому ринку;
- підвищення ефективності діяльності фіскальних органів з метою сприяння розвитку торгівлі;
- поліпшення умов експорту продукції за рахунок скасування ввізного мита;
- підвищення обсягів товарообігу;
- посилення довіри міжнародних фінансових інституцій;

- можливість використання досвіду країн — нових членів ЄС щодо компенсації або унеможливлення імовірних ризиків при укладанні договору.

Потенційними ризиками є:

- посилення конкурентного тиску на внутрішньому ринку;
- необхідність пошуку партнерів та коштів з метою модернізації виробництва, його переоснащення та зміни технологій;
- досить висока вартість введення в країні незалежних регуляторних структур та їх сучасного технічного забезпечення;
- виникнення макроекономічних ризиків внаслідок зміни конкурентоспроможності за рахунок розширення номенклатури імпортованих товарів;
- погіршення ситуації на ринку праці та зростання рівня безробіття.

Рада ЄС із закордонних справ 16 березня 2015 р. ухвалила оновлений Порядок денний асоціації з Україною, який є практичним інструментом відносин Україна—ЄС з метою підготовки та полегшення повної реалізації Угоди між Україною та ЄС про асоціацію, а також досягнення загальнополітичної асоціації та економічної інтеграції. Документ містить пункти щодо співпраці України з ЄС в економічній, юридичній сферах, в галузі безпеки, зовнішньої політики тощо [7].

Порядок денний передбачає впровадження реформ в десяти ключових галузях: конституційна реформа з подальшим впровадженням реформи юридичної системи та децентралізації; судова реформа, основою якого є Стратегічний план юридичних реформ; антикорупційна реформа, яка передбачає створення Національного антикорупційного Бюро та Національного агентства із запобігання корупції; реформа державного управління відповідно до європейських принципів державного управління; виборча реформа через створення єдиного виборчого законодавства; реформа у сфері держзакупівель через дотримання директив, якими послуговуються в ЄС; податкова реформа — підвищення ефективності податкового адміністрування; реформи з дерегуляції для лібералізації контролю над бізнесом та спрощення системи видачі дозволів, ліцензій тощо; реформа зовнішнього аудиту; енергетична реформа шляхом реструктуризації Нафтогазу та регулювання ринків газу, електроенергії та комунальних послуг; покращення ситуації з дотриманням прав людини та громадянських свобод з рахунок створення та впровадження Національної стратегії з прав людини.

З листопада 2014 р. розпочалося тимчасове застосування угоди на етапі завершення ратифікаційного процесу країнами-членами ЄС.

Висновки

Для отримання більших переваг від підписання Угоди про асоціацію Україні потрібно реформувати та модернізувати всі галузі господарства, особливо високотехнологічні, щоб прискорити пристосування до нових умов торгівлі та вихід на європейський ринок нових конкурентоспроможних товарів.

Одним із шляхів є одностороннє запровадження режиму «автономних торговельних преференцій» з боку ЄС, яке до кінця 2015 р. дозволить заощадити вітчизняним експортерам значні кошти. Перехідний період щодо

зменшення або скасування ввізного та експортного мита на товари відповідно до встановлених графіків триватиме впродовж десяти років. Для найбільш чутливих товарів сільського господарства та харчової промисловості (наприклад, деяка м'ясна продукція та цукор) запроваджуються тарифні квоти. У взаємній торгівлі Україна та ЄС підтвердили можливість застосування захисних (спеціальних), антидемпінгових та компенсаційних заходів. Адаптація торговельного та митного законодавства України до стандартів ЄС дозволить забезпечити належну реалізацію цілей Угоди: скоротити витрати і спростити здійснення митних процедур; запровадити єдиний адміністративний документ для митного декларування; забезпечити застосування сучасних митних методів — систему управління ризиками, постаудит контроль тощо; створити інститут спрощених процедур для уповноважених економічних операторів; упорядкувати систему штрафів за порушення митного законодавства та процедурних вимог.

Проведення структурних економічних реформ стимулюватиме залучення інвестицій в реальний сектор економіки, створення високопродуктивних робочих місць, зростання доданої вартості та ВВП. В енергетичному секторі це призведе до диверсифікації постачань енергоресурсів в рамках Енергетичного Співтовариства, переходу до ринкового ціноутворення та спільної з європейськими компаніями модернізації та експлуатації української газотранспортної системи, запуску великих реверсних потоків газу з Європи в Україну, посилення глобальної енергетичної безпеки. У сфері науки, інновацій та досліджень Україна як асоційований член Програми Європейського Союзу «Горизонт 2020» отримає більші можливості для розбудови інноваційної структури та ефективної системи захисту інтелектуальної власності та трансферу технологій.

Література

1. *Зовнішня торгівля України товарами за 2014 рік.* — Експрес-випуск, 16.02.2015 № 66/0/08.2вн-15. — Державна служба статистики України, 2015. — 23 с.
2. *Торгівля без війни.* Підсумки двох місяців ЗВТ з Євросоюзом. — Європейська правда. — Четвер, 25 вересня 2014, 14:07 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2014/09/25/7026298/>. — Назва з екрана.
3. *Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління* / Бетлій О., Риженков М., Кравчук К., Кравчук В., Коссе І., Галько С., Науменко Д., Мовчан В., Бураковський І., Кузнецова Г. — К., «Альфа-ПБК» 2014. — 140 с.
4. *ЄС став головним торговельним партнером України.* Інфографіка. — 16 січня 2015. — Режим доступу: www.eurointegration.com.ua/news/2015/01/16/7029751/. — Назва з екрана.
5. *Зовнішня торгівля України товарами за 2014 рік* / Експрес-випуск. — Державна служба статистики України, 2015. — 23 с.
6. *Україна* увеличила экспорт в ЕС. — 2:50, 20.03.2015 — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://ubr.ua/finances/macroeconomics-ukraine/ukraina-uvulichila-eksport-ves-332586>. — Назва з екрана.
7. *В ЄС оприлюднили текст оновленого Порядку денного асоціації з Україною.* — 17 березня 13:06 — [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://tyzhden.ua/News/132142>. — Назва з екрана.

СОЗДАНИЕ ЗОНЫ СВОБОДНОЙ ТОРГОВЛИ УКРАИНЫ С ЕС — ЭФФЕКТИВНАЯ ЗАЩИТА НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ

Н.О. Ильенко, Ю.О. Спасенко

НИИ труда и занятости населения Министерства социальной политики Украины и НАН Украины

В статье рассмотрены современные условия, существующие риски и потенциальные преимущества при создании зоны свободной торговли Украины и ЕС. На сегодня 35 % украинского экспорта направляется в ЕС. Главным образом, это зерно, металл, в частности чёрные металлы, продукция машиностроения, пищевой промышленности и другая продукция большого бизнеса, чувствительная к изменению цен на мировых рынках. Предполагается, что, при соответствии европейским стандартам, украинские товары в Европе подешевеют и станут более конкурентоспособными. При этом важным является обеспечение более активного выхода на рынок ЕС малого и среднего бизнеса.

Ключевые слова: зона свободной торговли, экспорт, импорт, квоты, тарифы, ограничения.